Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
J. KOKOTT
fremsat den 24. maj 2012 [1]

Sag C-116/11

Bank Handlowy og Ryszard Adamiak
mod
Christianapol sp. z o.o.

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznań (Polen))

»Forordning (EF) nr. 1346/2000 — insolvensbehandling — tidspunkt for insolvensbehandlingens afslutning — stillingtagen til insolvens i en sekundær insolvensbehandling — forhold mellem hovedinsolvensbehandling og sekundær insolvensbehandling, når hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure«

I – Indledning

1. Den foreliggende præjudicielle anmodning vedrører fortolkningen af Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs [2] (herefter »konkursforordningen« eller »forordningen«). Ifølge denne forordning findes der i tilfælde af en insolvens med tilknytning til udlandet principielt to muligheder: indledning af en hovedinsolvensbehandling og indledning af en territorial eller sekundær insolvensbehandling [3].

2. Hovedinsolvensbehandlingen indledes der, hvor centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig. Den omfatter alle skyldnerens aktiver i alle medlemsstater, har dermed universel virkning og følger lovgivningen i den stat, hvor behandlingen er indledt. Territoriale eller sekundære insolvensbehandlinger er derimod geografisk begrænset til den medlemsstats område, hvor de er indledt, og omfatter kun de aktiver, der befinder sig i denne medlemsstat. Sådanne insolvensbehandlinger gennemføres i henhold til denne stats lovgivning. For tilfælde, hvor der parallelt indledes en hovedinsolvensbehandling på den ene side og sekundære eller territoriale insolvensbehandlinger på den anden side, fastsætter forordningen en række forpligtelser vedrørende samarbejde og samordning mellem de pågældende bobehandlinger.

1 — Originalsprog: tysk.

2 — EFT L 160, s. 1, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 603/2005 af 12.4.2005, EUT L 100, s. 1, og ved Rådets forordning (EF) nr. 694/2006 af 27.4.2006, EUT L 121, s. 1.

3 — I forordningens artikel 3 sondres mellem disse to begreber. Ved en sekundær insolvensbehandling forstås i henhold til artikel 3, stk. 3, en bobehandling, der indledes *efter* indledningen af hovedinsolvensbehandlingen. En territorial insolvensbehandling er derimod i henhold til artikel 3, stk. 4, en bobehandling, der indledes *inden* indledningen af hovedinsolvensbehandlingen. Disse begreber vil jeg også anvende i det følgende.

3. Det særlige ved den foreliggende sag består i, at den hovedinsolvensbehandling, der er indledt i Frankrig, er en *procédure de sauvegarde* (herefter »sauvegarde-procedure«), hvis sigte er en rekonstruktion. Denne særlige omstændighed har affødt tre spørgsmål, som Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznaniu[4] har forelagt Domstolen. Dermed giver denne præjudicielle anmodning Domstolen lejlighed til at konkretisere forholdet mellem hovedinsolvensbehandling og sekundær insolvensbehandling.

II – Retlige rammer

A – *EU-retten*

4. I henhold til artikel 1, stk. 1, finder konkursforordningen anvendelse på »kollektive bobehandlinger som følge af en skyldners insolvens, der medfører, at skyldneren helt eller delvis mister rådigheden over sine aktiver, og at der udpeges en kurator«.

5. Artikel 2, litra a), fastsætter, at der ved »insolvensbehandling« i denne forordning forstås »de i artikel 1, stk. 1, nævnte kollektive bobehandlinger. Disse bobehandlinger er opført i bilag A«. Litra c) vedrører »likvidation« og definerer denne som »en insolvensbehandling som defineret i litra a), der medfører, at skyldnerens aktiver realiseres, herunder også de tilfælde, hvor insolvensbehandlingen afsluttes enten som følge af en tvangsakkord eller andre foranstaltninger, der bringer skyldnerens insolvens til ophør, eller fordi aktiverne ikke er tilstrækkelige. Disse bobehandlinger er opført i bilag B«.

6. Artikel 3 bestemmer vedrørende den internationale kompetence:

»1. Retterne i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, har kompetence til at indlede insolvensbehandling. For selskabers og juridiske personers vedkommende anses det vedtægtsmæssige hjemsted for at være centret for skyldnerens hovedinteresser, medmindre andet godtgøres.

2. Befinder centret for skyldnerens hovedinteresser sig på en medlemsstats område, har retterne i en anden medlemsstat kun kompetence til at indlede insolvensbehandling mod denne skyldner, hvis han har et forretningssted på denne anden medlemsstats område. Denne insolvensbehandling kan kun omfatte den del af skyldnerens aktiver, som befinder sig på sidstnævnte medlemsstats område.

3. Er der indledt insolvensbehandling i henhold til stk. 1, bliver en insolvensbehandling, som senere indledes i henhold til stk. 2, en sekundær insolvensbehandling. Denne insolvensbehandling skal være en likvidation.

4. En territorial insolvensbehandling som omhandlet i stk. 2 kan kun indledes inden indledningen af en hovedinsolvensbehandling i henhold til stk. 1, såfremt:

a) der ikke kan indledes hovedinsolvensbehandling i henhold til stk. 1 på grund af bestemmelserne i lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, eller

b) anmodningen om territorial insolvensbehandling er indgivet af en kreditor, som har sin bopæl, sit sædvanlige opholdssted eller sit hjemsted i den medlemsstat, hvor det pågældende forretningssted befinder sig, eller hvis fordring er opstået i forbindelse med forretningsstedets drift.«

4 — Distriktsdomstolen for Poznańs gamle bydel.

7. Forordningens artikel 4 med overskriften »Den lovgivning, der finder anvendelse«, indeholder følgende bestemmelse:

»1. Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er det konkurslovgivningen i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen indledes, der gælder for insolvensbehandlingen og dens virkninger.

2. Lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, er bestemmende for betingelserne for insolvensbehandlingens indledning og afslutning samt for dens forløb. Lovgivningen bestemmer navnlig:

[…]

j) betingelserne for og virkningerne af insolvensbehandlingens afslutning, navnlig ved tvangsakkord

k) hvilke rettigheder kreditorerne har efter insolvensbehandlingens afslutning

[…]«

8. Artikel 16 vedrører anerkendelsen af insolvensbehandlingens virkninger, og artiklens stk. 1 har følgende ordlyd:

»Enhver afgørelse om indledning af insolvensbehandling, der træffes af en ret i en medlemsstat, som har kompetence i henhold til artikel 3, anerkendes i alle de øvrige medlemsstater, så snart den får virkning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt.«

9. Artikel 26 indeholder en *ordre public*-bestemmelse med følgende ordlyd:

»En medlemsstat kan nægte at anerkende en insolvensbehandling, der er indledt i en anden medlemsstat, eller at fuldbyrde en afgørelse, der er truffet som led i en sådan insolvensbehandling, hvis anerkendelsen eller fuldbyrdelsen vil få virkninger, som klart strider mod grundlæggende retsprincipper i denne medlemsstat, herunder navnlig de forfatningssikrede individuelle rettigheder og friheder.«

10. Kapitel III, der har overskriften »Sekundære insolvensbehandlinger«, indledes med artikel 27 med overskriften »Indledning af insolvensbehandlinger«, hvori følgende bestemmes:

»Har en medlemsstats ret i henhold til artikel 3, stk. 1, indledt en insolvensbehandling, som er anerkendt i en anden medlemsstat (hovedinsolvensbehandling), kan der i denne anden medlemsstat, hvor en ret har kompetence i henhold til artikel 3, stk. 2, indledes en sekundær insolvensbehandling, uden at der i denne anden medlemsstat tages stilling til, om skyldneren er insolvent. Denne insolvensbehandling skal være en af de bobehandlinger, der er nævnt i bilag B. Insolvensbehandlingen kan kun vedrøre de af skyldnerens formuegenstande, som befinder sig på denne anden medlemsstats område.«

11. Artikel 33 omhandler »Udsættelse af likvidationen« og har følgende ordlyd:

»1. Den ret, der har indledt den sekundære insolvensbehandling, udsætter helt eller delvis likvidationen efter anmodning fra kurator for hovedinsolvensbehandlingen, dog således at retten kan kræve, at kurator for hovedinsolvensbehandlingen i så fald træffer alle passende foranstaltninger for at sikre kreditorernes interesser i den sekundære insolvensbehandling og enkelte kreditorgruppers interesser. Anmodningen fra kurator i hovedinsolvensbehandlingen kan i øvrigt kun afvises, hvis den helt klart er uden interesse for kreditorerne i hovedinsolvensbehandlingen. Udsættelsen af likvidationen kan kræves for højst tre måneder. Den kan forlænges for tidsrum af samme længde.

2. Den i stk. 1 omhandlede ret ophæver udsættelsen af likvidationen:

— på anmodning af kurator for hovedinsolvensbehandlingen

— på eget initiativ, på anmodning af en kreditor eller på anmodning af kurator for den sekundære insolvensbehandling, hvis denne foranstaltning ikke længere forekommer berettiget, navnlig henset til den interesse, kreditorerne i hovedinsolvensbehandlingen eller i den sekundære insolvensbehandling har heri.«

12. Artikel 34 vedrører »Foranstaltninger, som bringer den sekundære insolvensbehandling til ophør«:

»1. Hvis den lovgivning, der finder anvendelse på den sekundære insolvensbehandling, åbner mulighed for at afslutte insolvensbehandlingen uden likvidation ved hjælp af en saneringsplan, en tvangsakkord eller en tilsvarende foranstaltning, har kurator for hovedinsolvensbehandlingen beføjelse til selv at foreslå en sådan foranstaltning.

Afslutningen af den sekundære insolvensbehandling ved en af de i første afsnit omhandlede foranstaltninger kan kun finde sted med samtykke fra kurator for hovedinsolvensbehandlingen eller, hvis denne ikke giver sit samtykke, hvis foranstaltningen ikke berører de økonomiske interesser, som kreditorerne i hovedinsolvensbehandlingen har.

2. Begrænsninger i kreditorernes rettigheder, såsom henstand eller gældseftergivelse i forbindelse med en foranstaltning som omhandlet i stk. 1, der foreslås i forbindelse med en sekundær insolvensbehandling, kan kun få virkning over for den del af skyldnerens aktiver, som ikke er omfattet af denne insolvensbehandling, hvis alle berørte kreditorer giver deres samtykke.

3. Under udsættelsen af likvidationen i henhold til artikel 33 kan kun kurator for hovedinsolvensbehandlingen eller skyldneren med kurators samtykke foreslå foranstaltninger som omhandlet i stk. 1 i forbindelse med den sekundære insolvensbehandling; ingen andre forslag til en sådan foranstaltning kan sættes under afstemning eller godkendes.«

13. Artikel 37 omhandler den situation, hvor der er indledt en territorial insolvensbehandling forud for indledningen af hovedinsolvensbehandlingen, og bestemmer:

»Kurator for hovedinsolvensbehandlingen kan anmode om, at en i bilag A nævnt bobehandling, der tidligere er indledt i en anden medlemsstat, ændres til en likvidation, hvis dette gavner hovedinsolvensbehandlingens kreditorers interesser.«

14. Forordningens bilag A opregner de procedurer i medlemsstaterne, der anses for bobehandlinger som omhandlet i artikel 2, litra a). Bilag B indeholder en tilsvarende liste over bobehandlinger som omhandlet i artikel 2, litra c).

B – *National lovgivning*

15. I fransk ret findes tre former for bobehandling, der er anført i forordningens bilag A: sauvegarde-proceduren, *redressement judiciaire*-proceduren og *liquidation judiciaire*-proceduren.

16. Bestemmelserne om sauvegarde-proceduren findes i artikel L620-1 ff. i den franske handelslovbog (*code de commerce*) som affattet ved lov nr. 2005-845 af 26. juli 2005. Heri bestemmes det, at en sådan præventiv saneringsprocedure udelukkende kan begæres indledt af skyldneren selv, såfremt og i det omfang denne godtgør at have betalingsvanskeligheder.

17. Formålet med sauvegarde-proceduren er at understøtte virksomhedens fortsatte økonomiske aktiviteter *(poursuite de l'activité économique de l'entreprise)*, at bevare arbejdspladser *(maintien de l'emploi)* og at nedbringe gælden *(apurement du passif)*. Derudover skal den præventive saneringsprocedure dog også give mulighed for en omstrukturering *(réorganisation)* af virksomheden.

III – Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

18. Tribunal de commerce de Meaux (Frankrig) (herefter »handelsretten i Meaux«) indledte ved dom af 1. oktober 2008 en insolvensbehandling over for skyldneren, Christianapol sp. z o.o. (herefter »Christianapol«), der har hjemsted i Polen. Denne insolvensbehandling var en sauvegarde-procedure efter fransk ret.

19. Den franske ret udpegede repræsentanter til varetagelse af kreditorernes interesser og en kurator til varetagelse af proceduren [5], og fastslog, at der hos »Christianapol ikke foreligger en situation med betalingsstandsning, da selskabets skønnede likvide beholdning er positiv« [6]. Den franske ret støttede sin kompetence på, at centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig i Frankrig. Retten begrundede denne vurdering med, at Christianapol tilhører en koncern, der har centret for sine hovedinteresser i Frankrig. Alle Christianapols aktiver, herunder virksomhedens produktionssted, befinder sig imidlertid i Polen.

20. Den bobehandling, som handelsretten i Meaux har indledt, udgør efter denne rets og den forelæggende rets opfattelse en hovedinsolvensbehandling som omhandlet i forordningens artikel 3, stk. 1.

21. Den 21. april 2009 indgav en af Christianapols kreditorer med hjemsted i Polen, banken Handlowy w Warszawie SA (herefter »Bank Handlowy«), begæring om en sekundær insolvensbehandling i henhold til konkursforordningens artikel 27 til Sąd Rejonowy Poznań (den forelæggende ret). For det tilfælde, at dommen afsagt af handelsretten i Meaux i henhold til forordningens artikel 26 ikke skulle blive anerkendt på grund af en tilsidesættelse af *ordre public* i Polen, indgav Bank Handlowy den 26. juni 2009 en subsidiær begæring om indledning af en insolvensbehandling med henblik på likvidation af skyldnerens aktiver. I denne forbindelse præciserede Bank Handlowy ikke, om den hermed tilsigtede en hovedinsolvensbehandling i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1, eller en territorial insolvensbehandling i henhold til forordningens artikel 3, stk. 4, litra b).

22. Den 20. juli 2009 tiltrådte handelsretten i Meaux den beskyttelsesplan, som skyldneren havde fremlagt, hvorefter de kreditorer, der var omfattet af betalingsplanen, skulle fyldestgøres i rater inden for ti år. Endvidere udpegede retten i denne afgørelse en tilsynsførende, der skulle overvåge planens gennemførelse (*commissaire à l'execution du plan*). Den tidligere foretagne indsættelse af repræsentanter til varetagelse af kreditorernes interesser for perioden, indtil proceduren til anerkendelse af fordringerne blev afsluttet, og disse repræsentanter havde fremlagt en endelig rapport vedrørende deres arbejde, blev opretholdt.

23. Den 2. august 2009 indgav en anden af Christianapols kreditorer, P.P.H.U. »Adax« Ryszard Adamiak (med hjemsted i Polen), ligeledes begæring om indledning af en likvidation efter polsk ret til den forelæggende ret, også uden at præcisere, om der herved var tale om indledning af en hovedinsolvensbehandling eller af en territorial insolvensbehandling.

5 — Mandataire judiciaire og administrateur judiciaire.

6 — »Que Christianapol Sp. z o.o, n'est pas en état de cessation de paiments, puisque la trésorerie prévisionelle s'avère positive«.

24. Christianapol havde oprindeligt anmodet om, at begæringen om indledning af en sekundær insolvensbehandling i Polen blev afvist, da en sådan behandling var i modstrid med sauvegarde-procedurens formål og karakter. Efter at beskyttelsesplanen blev tiltrådt, fremsatte Christianapol imidlertid begæring om henlæggelse af den sekundære insolvensbehandling, fordi hovedinsolvensbehandlingen var afsluttet. Endvidere fremsatte Christianapol begæring om afvisning af de øvrige insolvensbegæringer, fordi selskabet opfyldte sine forpligtelser i henhold til den tvangsakkord, der er stadfæstet af den franske ret, hvilket indebærer, at der ikke foreligger forfaldne pengefordringer mod Christianapol.

25. I denne forbindelse anmodede den polske ret handelsretten i Meaux om at oplyse, hvorvidt der efter tiltrædelsen af beskyttelsesplanen fortsat verserede en hovedinsolvensbehandling i Frankrig. Hverken svaret fra handelsretten i Meaux eller den sagkyndige erklæring, der blev indhentet vedrørende dette spørgsmål, førte til en afklaring af dette spørgsmål.

26. Den polske rets videre fremgangsmåde afhænger imidlertid ifølge denne rets redegørelse af, hvorvidt den franske bobehandling er afsluttet. Såfremt den er afsluttet, anser den polske ret sig i stand til eventuelt at indlede en ny hovedinsolvensbehandling i Polen. Såfremt bobehandlingen i Frankrig endnu ikke er afsluttet, vil den polske ret alene indlede en sekundær insolvensbehandling.

27. Ved kendelse af 21. februar 2011 har den forelæggende ret derefter udsat sagen og forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»1) Skal artikel 4, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, litra j), i forordning (EF) nr. 1346/2000 fortolkes således, at begrebet »insolvensbehandlingens afslutning«, der anvendes i denne bestemmelse, skal fortolkes selvstændigt uafhængigt af de ordninger, der gælder i de enkelte medlemslandes retssystemer, eller er det alene den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor behandlingen er indledt, der er afgørende for, hvornår insolvensbehandlingens afslutning indtræder?

2) Skal artikel 27 i forordning (EF) nr. 1346/2000 fortolkes således, at den nationale ret, der behandler en begæring om indledning af sekundær insolvensbehandling, aldrig kan tage stilling til, om skyldneren, over for hvem der er indledt en hovedinsolvensbehandling i en anden medlemsstat, er insolvent, eller skal bestemmelsen i stedet fortolkes således, at en national ret i visse situationer kan tage stilling til, om skyldneren er insolvent, navnlig når hovedinsolvensbehandlingen er en beskyttelsesprocedure, hvorunder retten har fastslået, at skyldneren ikke er insolvent (den franske »sauvegarde«-procedure)?

3) Åbner fortolkningen af artikel 27 i forordning (EF) nr. 1346/2000 mulighed for at indlede en sekundær insolvensbehandling, hvis karakter er præciseret i forordningens artikel 3, stk. 3, andet punktum, i den medlemsstat, hvor alle den insolvente skyldners aktiver befinder sig, når hovedinsolvensbehandlingen, der anerkendes automatisk, har karakter af beskyttelsesforanstaltning (som det er tilfældet med den franske »sauvegarde«-procedure), når der inden for rammerne heraf er vedtaget og tiltrådt en betalingsplan, når denne plan overholdes af skyldneren, og når retten har forbudt, at skyldnerens aktiver sælges?«

Bank Handlowy, Christianapol, den franske, spanske og polske regering samt Kommissionen har deltaget i retsforhandlingerne for Domstolen.

IV – Rettens bemærkninger

A – *Om det første præjudicielle spørgsmål*

28. Indledningsvis ønsker den forelæggende ret oplyst, om tidspunktet for insolvensbehandlingens afslutning fastsættes efter national ret, eller om det i stedet skal defineres selvstændigt ud fra EU-reglerne. Retten har i så henseende henvist til Domstolens afgørelse i Eurofood-sagen[7] og spurgt, om de principper vedrørende indledningen af en insolvensbehandling, der blev fastsat i denne dom, også skal anvendes på dennes afslutning.

29. Den Franske Republik og Christianapol er af den opfattelse, at spørgsmålet om afslutningen skal fortolkes selvstændigt efter EU-reglerne, således at en insolvensbehandling skal anses for afsluttet, så snart skyldneren har fået rådigheden over sine aktiver tilbage, og kurator har afsluttet sine opgaver. Denne opfattelse deler jeg imidlertid ikke.

30. Forordningens artikel 4 fastsætter, hvilken lovgivning der finder anvendelse på insolvensbehandlinger. I artikel 4, stk. 1, bestemmes det, at lovgivningen i den medlemsstat, hvor behandlingen indledes, finder anvendelse (*lex concursus*). Artikel 4, stk. 2, præciserer i en ikke-udtømmende opregning[8] de områder, der er omfattet af *lex concursus*. Herved indeholder artikel 4, stk. 2, litra j), »betingelserne for og virkningerne af insolvensbehandlingens afslutning, navnlig ved tvangsakkord«. Artikel 4 er efter sin ordlyd en lovvalgsregel, der overlader spørgsmålet om en insolvensbehandlings afslutning til national ret.

31. Dette bekræftes også af 23. betragtning til forordningen, hvori det bestemmes, at der på konkursområdet bør fastlægges »ensartede lovvalgsregler, som på deres anvendelsesområde træder i stedet for de nationale internationalprivatretlige regler«. *Lex concursus* fastsætter derefter »alle insolvensbehandlingens virkninger, såvel de processuelle som de materielle, for de berørte personer og de berørte retsforhold. Den fastsætter alle betingelserne for en insolvensbehandlings indledning, afvikling og afslutning«.

32. Det er karakteristisk for en lovvalgsbestemmelse, at den netop ikke selv besvarer et materielt retsspørgsmål, men alene fastsætter, efter hvilken lovgivning spørgsmålet skal besvares. En selvstændig EU-retlig definition af begrebet »en insolvensbehandlings afslutning«, som Frankrig og Christianapol argumenterer for, ville imidlertid indebære, at det tidspunkt, hvor behandlingen er afsluttet, fastsættes direkte på i EU-retten (og dermed fastsættes der umiddelbart en materiel ordning), i stedet for blot at henvise til den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes. Dette ville være i modstrid med ordlyden af forordningens artikel 4 og 23. betragtning til forordningen.

33. Den franske regering har ganske vist med rette anført, at EU-retlige bestemmelser i tilfælde af tvivl med hensyn til deres ordlyd skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning, som skal søges under hensyntagen til bestemmelsens kontekst og formålet med den pågældende ordning[9]. For så vidt angår lovvalgsregler må dette dog ikke føre til, at en bestemmelses karakter af lovvalgsregel går tabt, derved at det materielle retsspørgsmål besvares allerede i EU-retten. I overensstemmelse hermed har Domstolen også fastslået, at princippet om den ensartede fortolkning og anvendelse af EU-retten kun

7 — Dom af 2.5.2006, sag C-341/04, Eurofood IFSC Ltd, Sml. I, s. 3813.

8 — Jf. dom af 21.1.2010, sag C-444/07, MG Probud Gdynia sp. z .o.o., Sml. I, s. 417, præmis 25.

9 — Jf. mit forslag til afgørelse af 10.3.2011, sag C-396/09, Interedil, Sml. 2011 I, s. 9915, punkt 39, samt dom af 2.4.2009, sag C-523/07, A, Sml. I, s. 2805, præmis 34, og af 6.3.2008, sag C-98/07, Nordania Finans A/S og BG Factoring A/S, Sml. I, s. 1281, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis.

gælder for bestemmelser, der *ikke* indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge deres betydning og rækkevidde[10]. På grund af den udtrykkelige henvisning til *lex concursus* kan artikel 4 imidlertid ikke undergives en selvstændig fortolkning, som er særlig for EU-retten.

34. Formålene med forordningen taler også imod en selvstændig fortolkning, som er særlig for EU-retten, af bobehandlingens afslutning. Som det fremgår af 11. betragtning, tager forordningen netop ikke sigte på at skabe en ensartet konkurslovgivning – hverken i form af en ensartet europæisk procedure for insolvensbehandlingen eller ved at skabe en ensartet materiel lovgivning. I forordningen accepteres det tværtimod, at det ikke er hensigtsmæssigt at indføre en fælles procedure for insolvensbehandling med generel gyldighed. Forordningen er derfor, som det fremgår af sjette betragtning hertil, begrænset til bestemmelser om kompetence og samordning af sideløbende bobehandlinger og den parallelle eksistens af forskellige bestemmelser i medlemsstaterne samt til bestemmelser om anerkendelse af afgørelser, der er truffet i tilknytning til insolvensbehandlinger. Såfremt man fastsætter selvstændige bestemmelser vedrørende væsentlige procedurespørgsmål, såsom en bobehandlings afslutning, vil det være ensbetydende med at indføre en ændring i retning af en ensartet konkurslovgivning ad bagvejen, som forordningen ikke hjemler.

35. I Eurofood-sagen definerede Domstolen ganske vist betingelserne for »indledning af insolvensbehandling« selvstændigt i henhold til EU-retten[11]. Denne afgørelse kan imidlertid, modsat Frankrigs og Christianapols opfattelse, ikke overføres på det foreliggende tilfælde.

36. Indledningsvis bemærkes det, at genstanden for det præjudicielle spørgsmål i Eurofood-sagen var begrebet »indledning af insolvensbehandling« som omhandlet i forordningens artikel 16 og ikke som omhandlet i artikel 4. Artikel 16 har dog ikke i sig selv karakter af lovvalgsregel, men indeholder derimod en materiel bestemmelse, hvorefter den først indledte insolvensbehandling har fortrinsret. Artikel 16 kan derfor, i modsætning til artikel 4, undergives en selvstændig EU-retlig fortolkning.

37. Formålet med den fortolkning, der fandt sted i Eurofood-dommen, var ifølge det umiddelbart ovenfor anførte ikke at opstille generelle kriterier for, hvornår en insolvensbehandling principielt skal anses for indledt. Dette følger fortsat af *lex concursus* i henhold til artikel 4. Formålet var derimod at sikre en ensartet anvendelse af artikel 16, hvilket også var nødvendigt, henset til dennes normative indhold. Artikel 16 har til formål at identificere den *lex concursus*, der finder anvendelse. For at kunne anvende henvisningen i artikel 4, skal det fastsættes, hvilken retsorden der skal henvises til. Dette reguleres i artikel 16, idet den *først indledte* bobehandling indrømmes fortrinsret. Denne fortrinsregel ville dog blive frataget sin effektive virkning, hvis det i hver enkelt medlemsstat blev vurderet forskelligt, hvilken behandling der er den først indledte. For at undgå dette, var en ensartet fortolkning af begrebet »indledning« i artikel 16 nødvendig, og en sådan blev foretaget i Eurofood-dommen.

38. Afslutningen af en insolvensbehandlings kan imidlertid ikke sammenlignes med situationen, før insolvensbehandlingen indledes. Så snart der er indledt en insolvensbehandling i konkursforordningens forstand, anerkendes denne i henhold til artikel 16, stk. 1, i alle andre medlemsstater og udelukker således andre hovedinsolvensbehandlinger. Som Eurofood-sagen[12] viste, kan der som følge af forskellige ordninger i medlemsstaterne opstå kompetencekonflikter før insolvensbehandlingen indledes. Efter at der er indledt en hovedinsolvensbehandling, kan der ikke længere opstå kompetencekonflikter, idet der med forordningens artikel 16 er indført en ordning, der netop skal forhindre dette.

10 — Jf. dom af 14.2.2012, sag C-204/09, Flachglas Torgau, præmis 37, og A-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 9, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis.

11 — Nævnt ovenfor i fodnote 7, præmis 54.

12 — Nævnt ovenfor i fodnote 7.

39. Den foreliggende sag viser, at det kan være forbundet med praktiske vanskeligheder, når spørgsmålet om insolvensbehandlingens afslutning er overladt til national ret. En selvstændig fortolkning af begrebet insolvensbehandlingens afslutning ville imidlertid heller ikke afhjælpe disse vanskeligheder. Hvis man opstillede selvstændige EU-retlige kriterier, skulle retterne i den medlemsstat, hvor der skal indledes en sekundær insolvensbehandling, fastslå, om disse kriterier er opfyldt i den medlemsstat, hvor hovedinsolvensbehandlingen finder sted. Dette kan i praksis være lige så vanskeligt.

40. Det ville i så henseende være ønskeligt, at EU-lovgiver tilvejebringer en afklaring, f.eks. ved at opfordre medlemsstaterne til at meddele, hvornår de i bilag A og bilag B nævnte bobehandlinger ud fra et nationalt synspunkt skal anses for afsluttede, eller ved at etablere et informationssystem med dette formål. De praktiske vanskeligheder kan imidlertid ikke begrunde en afvigelse fra forordningens ordlyd og opbygning.

41. Det første præjudicielle spørgsmål skal herefter besvares med, at forordningens artikel 4, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, litra j), skal fortolkes således, at det alene er den nationale lovgivning, der er afgørende for, hvornår »insolvensbehandlingens afslutning« indtræder. I den foreliggende sag er det således alene den franske lovgivning, der er afgørende for, om den i Frankrig verserende bobehandling er afsluttet eller ej.

42. Da den forelæggende ret i sin præjudicielle anmodning har antydet nedenstående aspekt, skal jeg fremsætte en afsluttende bemærkning for at give den fornødne vejledning. Såfremt behandlingen i Frankrig er afsluttet, er der ingen tvivl om, at den forelæggende ret ikke kan indlede en sekundær insolvensbehandling. Den kan imidlertid heller ikke indlede en ny hovedinsolvensbehandling.

43. Den franske ret har støttet sin kompetence på, at centret for skyldnerens faktiske interesser (*Center of Main Interests* – herefter »COMI«) befinder sig i Frankrig, og har derfor indledt en hovedinsolvensbehandling i henhold til forordningens bilag A. I det foreliggende tilfælde forekommer denne konstatering dog tvivlsom, idet alle Christianapols aktiver og virksomhedens produktionssted befinder sig i Polen. I Interedil-sagen [13] fastslog Domstolen, at centret for skyldnerens hovedinteresser skal identificeres på grundlag af kriterier, som er objektive og identificerbare for tredjemand, hvilket også fremgår af 13. betragtning til forordningen [14]. For så vidt angår selskaber opstiller forordningens artikel 3, stk. 1, andet punktum, derudover en formodning for, at centret for hovedinteresserne befinder sig på det vedtægtsmæssige hjemsted. På baggrund af ovenstående taler meget for, at Christianapols COMI lå i Polen.

44. Alligevel kan den forelæggende ret ikke se bort fra den franske konstatering, hvorefter COMI befinder sig i Frankrig. Den franske rets afgørelse om indledning af insolvensbehandlingen skal anerkendes af alle andre medlemsstaters retter [15] og må ikke efterprøves [16]. Artikel 25 udvider dette anerkendelsesprincip til at omfatte alle afgørelser, der vedrører gennemførelsen og afslutningen af insolvensbehandlingen. Den omfatter derfor også den afgørelse, som den indledende ret har truffet, hvorefter COMI befinder sig i Frankrig. For at kunne indlede en hovedinsolvensbehandling skal den polske ret imidlertid i henhold til artikel 3, stk.1, først konstatere, at skyldnerens COMI befinder sig i Polen. Medmindre de faktiske omstændigheder har ændret sig, siden den franske

13 — Dom af 20.10.2011, sag C-396/09, Interedil Srl., Sml. I, s. 9915, præmis 49. Jf. herom også mit forslag til afgørelse af 10.3.2011 i denne sag, nævnt ovenfor i fodnote 9, punkt 57.

14 — »Centret for skyldnerens hovedinteresser bør være det sted, hvor skyldneren normalt forvalter sine interesser, og det er således identificerbart for tredjemand.«

15 — Jf. 22. betragtning til forordningen: »Denne forordning bør indeholde bestemmelser om umiddelbar anerkendelse af afgørelser vedrørende indledning, afvikling og afslutning af insolvensbehandlinger, som falder inden for denne forordnings anvendelsesområde […]. […] Anerkendelsen af de afgørelser, der træffes af medlemsstaternes retter, bør bygge på princippet om gensidig tillid. […] Den afgørelse, der træffes af den ret, som først indleder insolvensbehandling, bør anerkendes i de øvrige medlemsstater, […].«

16 — Jf. også Eurofood-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 7, præmis 42, og dommen i sagen MG Probud Gdynia, nævnt ovenfor i fodnote 8, præmis 29.

sauvegarde-procedure blev indledt, er det anerkendelsesprincip, der er beskrevet ovenfor, og som flere gange er blevet bekræftet af Domstolen, imidlertid til hinder for en sådan konstatering. Den ville være ensbetydende med en indirekte efterprøvelse af den franske afgørelse, som ikke er tilladt i henhold til forordningen.

45. En anerkendelse kan heller ikke nægtes med henvisning til forordningens artikel 26. Artikel 26 skal, som Domstolen allerede har fastslået i Eurofood-sagen [17], fortolkes strengt. En tilsidesættelse af *ordre public* kan kun komme på tale i tilfælde, hvor retsafgørelsens anerkendelse eller fuldbyrdelse på helt uantagelig måde vil være i strid med retsordenen i den stat, begæringen rettes til, idet dette ville udgøre et indgreb i et grundlæggende princip [18]. Dette ses ikke at være tilfældet i det foreliggende tilfælde, og ingen af parterne har gjort noget sådant gældende.

B – *Om det tredje præjudicielle spørgsmål*

46. Med det tredje præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en sekundær insolvensbehandling også kan indledes under omstændigheder som i det foreliggende tilfælde, nemlig når hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure, og alle skyldnerens aktiver befinder sig i den medlemsstat, hvor der er indgivet begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling. Da spørgsmålet om, hvorvidt der i en sådan situation i det hele taget kan indledes en sekundær insolvensbehandling, logisk set går forud for det andet præjudicielle spørgsmål, nemlig hvordan denne behandling i givet fald indledes, vil jeg først undersøge det tredje præjudicielle spørgsmål.

47. Baggrunden for dette præjudicielle spørgsmål er, at alle Christianapols aktiver befinder sig i Polen. Indledningen af en likvidation efter polsk ret ville ifølge den forelæggende rets redegørelse medføre, at Christianapols produktion ville skulle indstilles og virksomheden lukkes, hvilket ville forhindre en rekonstruktion. Dette ville forhindre formålet med den franske saneringsprocedure og udgøre en risiko for opfyldelsen af beskyttelsesplanen. Den forelæggende ret rejser derfor spørgsmålet, om den kendsgerning, at hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure, udelukker muligheden for sekundære insolvensbehandlinger.

1. Forordningens anvendelighed

48. Indledningsvis skal spørgsmålet om, hvorvidt forordningen også finder anvendelse på saneringsprocedurer, afklares. Ifølge det af Bank Handlowy anførte finder forordningen ganske vist anvendelse på de i bilag A nævnte bobehandlinger, dog kun såfremt disse procedurer i det konkrete tilfælde opfylder betingelserne i forordningens artikel 1, stk. 1. Da handelsretten i Meaux i forbindelse med indledningen af sauvegarde-proceduren har fastslået, at Christianapol ikke er insolvent, finder forordningen ikke anvendelse på den bobehandling, der finder sted i Frankrig. Den polske ret kan derfor nægte at anerkende den franske bobehandling og uafhængigt af denne indlede en ny hovedinsolvensbehandling.

49. Jeg er dog af den opfattelse, at konkursforordningen også finder anvendelse i denne sag, hvor hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure. Artikel 2, litra a), definerer, med henvisning til artikel 1, stk. 1, de bobehandlinger, som falder ind under forordningens anvendelsesområde, og henviser herved til de i bilag A opførte bobehandlinger. Så snart en bobehandling er opført i dette bilag, skal det lægges til grund, at forordningen finder anvendelse. Det gælder derfor også for den franske sauvegarde-procedure, der er anført i bilag A.

17 — Nævnt ovenfor i fodnote 7, præmis 62 ff.

18 — Jf. også 22. betragtning, hvori det bestemmes, at »[m]ed henblik herpå bør grundene til ikke-anerkendelse begrænses til det strengt nødvendige.«

50. Såvel betragtningerne [19] som ordlyden af artikel 2 viser dog, at betingelserne i artikel 1, stk. 1, ligeledes skal være opfyldt, for at forordningen finder anvendelse. Forordningen indeholder imidlertid ingen definition af begrebet »insolvens«. På grund af forskelle i udformningerne af medlemsstaternes insolvensordninger og de til dels meget store forskelle med hensyn til forståelsen af, hvad insolvens betyder, var det ikke muligt at fastlægge en definition. Målet med konkursforordningen var endvidere ikke en harmonisering af insolvensbehandlingen [20]. Som det fremgår af betænkningen om Den Europæiske Unions konvention om konkurs [21] [22], er det afgørende for anvendelsen af forordningen, at den omhandlede bobehandling ud fra den pågældende medlemsstats synspunkt er en insolvensbehandling. I tilfælde af tvivl om, hvorvidt der er tale om en bobehandling som omhandlet i artikel 1, stk. 1, navnlig om, hvorvidt bobehandlingen beror på skyldnerens insolvens, er det således forståelsen i den medlemsstat, hvor denne bobehandling finder sted, der skal lægges til grund.

51. Den franske regering har under retsmødet oplyst, at det er en betingelse for at indlede en sauvegarde-procedure, at der er en risiko for, at skyldneren bliver insolvent. Ud fra den franske lovgivers synspunkt er der derfor i det foreliggende tilfælde tale om en insolvent skyldner. Betingelserne i artikel 1, stk. 1, er således opfyldt.

52. Forordningen finder således også anvendelse på den franske sauvegarde-procedure.

2. Lovlighed af sekundær insolvensbehandling, når hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure

53. De forskellige mål med saneringsprocedurer og likvidationer rejser imidlertid spørgsmålet om, hvorvidt sekundære insolvensbehandlinger muligvis er udelukkede, når hovedinsolvensbehandlingen som i det foreliggende tilfælde er en saneringsprocedure.

54. I forbindelse med indledningen af sekundære insolvensbehandlinger sondres der i forordningen, som den spanske regering også har anført, ikke på grundlag af hovedinsolvensbehandlingens karakter. Så snart der som hovedinsolvensbehandling verserer en insolvensbehandling i henhold til bilag A, tillader artikel 3, stk. 3, og artikel 27, at der indledes en sekundær insolvensbehandling – uanset hvilken type procedure der er tale om som hovedinsolvensbehandling. Ifølge ordlyden tillader forordningen altså også, at der indledes en sekundær insolvensbehandling, når der er tale om en hovedinsolvensbehandling i form af en saneringsprocedure.

55. Den forelæggende rets redegørelse viser tydeligt, at en sekundær likvidation kan vanskeliggøre eller ligefrem forhindre formålet med en sådan saneringsprocedure. I så henseende er der rent faktisk tale om en uønsket virkning. Navnlig set i lyset af de forandringer, som insolvenslovgivningen i mange medlemsstater har undergået, hvor man går bort fra rene likvidationer og i retning af sanerings- og omstruktureringsprocedurer, og henset til de konsekvente udvidelser af forordningens bilag A i de senere år [23], hvorved der i stigende grad er blevet inddraget saneringsprocedurer, fremgår det, at disse er af stadig større betydning og derfor ligeledes bør være omfattet af forordningen.

19 — Jf. tiende betragtning: »[…] For at være omfattet af forordningen bør bobehandlinger [...] være i overensstemmelse med bestemmelserne i denne forordning.«

20 — Jf. 11. betragtning.

21 — Virgós-Schmit-betænkningen. Mange af betragtningerne til forordningen tager udgangspunkt i denne. Om dens relevans for forordningens fortolkning henvises til generaladvokat Jacobs' forslag til afgørelse af 27.9.2005, sag C-341/04, Eurofood IFSC, Sml. 2006 I, s. 3813, punkt 2. Betænkningen blev aldrig offentliggjort i EUT, selv om den foreligger som et rådsdokument af 8.7.1996 – 6500/1/96.

22 — *Virgós/Schmit*, Report on the Convention on Insolvency Proceeedings, punkt 49.

23 — Eksempelvis blev den franske sauvegarde-procedure først efterfølgende optaget i forordningens bilag A ved Rådets forordning (EF) nr. 694/2006.

56. Bortset fra udvidelserne af bilaget er forordningens ordlyd dog i øvrigt forblevet uforandret, hvilket i konkrete tilfælde kan føre til modsigelser og praktiske problemer, som det foreliggende tilfælde viser. For at saneringsprocedurer også kan gennemføres gyldigt og effektivt inden for forordningens rammer, er der derfor brug for en fortolkning af de relevante bestemmelser vedrørende samordningen af bobehandlinger, der tager udgangspunkt i forordningens formål, og som, som Christianapol med rette har anført, skal tage hensyn til forordningens udvikling. En sådan fortolkning kan i så henseende mildne de negative konsekvenser af, at der indledes en sekundær insolvensbehandling, som den forelæggende ret har beskrevet.

57. Derfor er det efter min opfattelse ikke nødvendigt at forbyde sekundære insolvensbehandlinger, når hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure.

58. En fortolkning som den, Christianapol og Frankrig har argumenteret for, hvorefter der i forbindelse med saneringsprocedurer ikke kan indledes sekundære insolvensbehandlinger, kommer, henset til de formål, der forfølges med sekundære insolvensbehandlinger, i øvrigt ikke i betragtning. Formålet med sekundære insolvensbehandlinger er navnlig at beskytte de lokale kreditorer, idet disse får mulighed for, at der gennemføres en lokal insolvensbehandling på deres eget sprog og i en retsorden, som de kender, hvilket skal give dem bedre mulighed for at gøre deres rettigheder gældende. Et generelt forbud mod sekundære insolvensbehandlinger i forbindelse med en hovedinsolvensbehandling i form af en saneringsprocedure ville berøre selve kernen i forordningen, idet det fuldstændig ville udelukke et væsentligt procedurekompleks, som er fastsat i denne. Denne konsekvens ville ikke være forenelig med grundprincippet i konkursforordningen og ville gå ud over, hvad der er nødvendigt for at beskytte saneringsprocedurer.

3. Samordning af hovedinsolvensbehandling og sekundær insolvensbehandling i forbindelse med saneringsprocedurer

59. Tilbage står at undersøge, hvordan hovedinsolvensbehandling og sekundær insolvensbehandling kan samordnes i overensstemmelse med forordningen, når hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure, og den sekundære insolvensbehandling er en likvidation.

60. For det første indeholder forordningen en række foranstaltninger, der gør det muligt at tage hensyn til hovedinsolvensbehandlings mål og sikre ensartetheden i insolvensbehandlingerne [24], selv om den sekundære insolvensbehandling gennemføres som en likvidation. Derudover skal parterne i den enkelte sekundære insolvensbehandling respektere forordningens mål og medvirke til, at hovedinsolvensbehandlingen ikke vanskeliggøres, og at målene med denne ikke forhindres. Endelig skal de materielle virkninger af hovedinsolvensbehandlingen også respekteres i den sekundære insolvensbehandling.

a) Forordningens forholdsregler

61. Den forrang, som hovedinsolvensbehandlingen [25] i henhold til forordningen tildeles i forhold til den sekundære insolvensbehandling, giver kurator for hovedinsolvensbehandlingen mulighed for at påvirke den sekundære insolvensbehandling på flere måder. Kurator kan således i henhold til artikel 33, stk. 1, anmode om udsættelse af likvidationen [26], uafhængigt af en eventuel udsættelsesmulighed i national ret.

24 — Jf. 12. betragtning: »[…] Ufravigelige regler om samordning med hovedinsolvensbehandlingen sikrer den nødvendige ensartethed i Fællesskabet.«

25 — Jf. foruden forordningens bestemmelser om samordningen af insolvensbehandlinger også 20. betragtning, hvori der er tale om hovedinsolvensbehandlingens »forrang«.

26 — Ganske vist kun for et tidsrum på tre måneder ad gangen. Det fremgår dog af artikel 33, stk. 1, fjerde punktum, at dette tidsrum kan forlænges ubegrænset. Jf. i så henseende også den engelske version »It may be continued or renewed for similar periods«, den franske version »Elle peut être prolongée ou renouvelée pour des périodes de même durée« og den spanske version »Podrá prolongarse o renovarse por períodos de la misma duración«.

Artikel 33 statuerer i så henseende en selvstændig udsættelsesgrund. Derudover indrømmer artikel 34, stk. 1, også kurator for hovedinsolvensbehandlingen beføjelse til at foreslå en saneringsplan, en tvangsakkord eller en tilsvarende foranstaltning med henblik på at afslutte den sekundære insolvensbehandling. Under en udsættelse af likvidationen i henhold til artikel 33 er kurator i henhold til forordningens artikel 34, stk. 3, endog den eneste, der har denne beføjelse. Således har kurator i det mindste delvis mulighed for at forhindre eller udsætte en likvidation af skyldnerens aktiver med henblik på at kunne anvende disse i saneringsproceduren. Kurator kan desuden tage initiativ til eventuelle saneringsløsninger i den sekundære insolvensbehandling.

62. For det andet er det i henhold til forordningen også tilladt at vælge saneringsløsninger i den sekundære insolvensbehandling, uanset om kurator i hovedinsolvensbehandlingen har fremsat forslag herom. Som den spanske regering med rette har anført, bestemmes det i artikel 27, andet punktum, nemlig blot, at den sekundære insolvensbehandling skal være en af de bobehandlinger, der er nævnt i bilag B. Forordningen fastsætter imidlertid ikke, hvordan den pågældende bobehandling konkret skal afsluttes. Det er således tilstrækkeligt, at den pågældende bobehandling principielt *kan* ende med en likvidation af skyldners aktiver. Såfremt den *lex concursus* [27] , der gælder for den pågældende sekundære insolvensbehandling, også hjemler saneringsløsninger, kan der ligeledes gøres brug af disse[28]. Denne fortolkning bekræftes af forordningens artikel 2, litra c), hvorefter også bobehandlinger, der kan afsluttes »som følge af en tvangsakkord eller andre foranstaltninger, der bringer skyldnerens insolvens til ophør«, falder ind under begrebet »likvidation«, og hvorefter det således lægges til grund, at likvidationer ikke nødvendigvis ender med en realisation af aktiverne.

63. Konkursforordningen åbner følgelig mulighed for at mildne de negative konsekvenser af en sekundær insolvensbehandling ved hjælp af de ovenfor beskrevne mekanismer. De udgør dog ikke nogen udtømmende og tilfredsstillende løsning på problemstillingen. For det første skal de sekundære insolvensbehandlinger, der indledes i medlemsstater, hvor der ikke findes nogen samlet procedure, tages i betragtning. Disse behandlinger skal for at opfylde kravene i artikel 3, stk. 3, andet punktum, bero på bobehandlinger, der kan ende med en likvidation. Sådanne bobehandlinger kan muligvis ikke afsluttes med en sanering i henhold til den nationale lovgivning. Afhængigt af udformningen af medlemsstaternes konkurslovgivninger kan dette således føre til forskellige resultater, hvilket er i strid med retssikkerhedsprincippet.

64. For det andet kan de eksisterende forpligtelser med hensyn til samordning og videregivelse af oplysninger, da de kun regulerer problemstillingen i fragmentarisk form, ikke fuldstændig udelukke, at den samlede sanering bringes i fare. Gennemførelsen af de saneringsforanstaltninger, der måtte være mulighed for også i sekundære insolvensbehandlinger, såsom henstand eller gældseftergivelse, er således betinget af, at alle berørte kreditorer giver deres samtykke, som det fremgår af forordningens artikel 34, stk. 2. En udsættelse af realisationen i perioder på tre måneder ad gangen kan heller ikke sidestilles med en endelig udsættelse af realisationen. Den ret, som kurator i henhold til artikel 34, stk. 1, indrømmes til at fremsætte forslag, forhindrer heller ikke en likvidation, såfremt en sådan er blevet vedtaget af det kompetente organ i den sekundære insolvensbehandling.

65. Det ville derfor være ønskeligt, hvis der fandtes en udtrykkelig ordning vedrørende samordningen af bobehandlinger i forbindelse med saneringsprocedurer. Efter min opfattelse taler en del for også at tillade saneringsprocedurer som sekundære insolvensbehandlinger. Forordningen giver allerede for store deles vedkommende mulighed for parallelle saneringsprocedurer som beskrevet ovenfor. Det ville derfor kun være logisk, at disse udtrykkeligt bliver tilladt, og at der udformes bestemmelser om samordning i overensstemmelse hermed. Det tilkommer imidlertid EU-lovgiver at træffe en sådan afgørelse.

27 — Lex concursus for sekundære insolvensbehandlinger er defineret i artikel 28.

28 — Dette er f.eks. tilfældet for så vidt angår alle de medlemsstater, hvis konkurslovgivning tager udgangspunkt i en samlet procedure.

b) Forpligtelse til at sikre de mål, der forfølges med hovedinsolvensbehandlingen

66. Indtil en præciserende ændring af forordningen foreligger, er alle berørte parter imidlertid forpligtet til at sikre opfyldelsen af de mål, der forfølges med hovedinsolvensbehandlingen, ved hjælp af de eksisterende instrumenter og inden for rammerne af den nationale lovgivning. Princippet om loyalitet over for Unionen (artikel 4, stk. 3, TEU) forpligter i så henseende den ret, der forestår den sekundære insolvensbehandling, til i forbindelse med alle foranstaltninger, som skal træffes af retten, at holde sig de mål, der forfølges med hovedinsolvensbehandlingen, for øje og at tage hensyn til forordningens opbygning, som er baseret på princippet om gensidig tillid, kravet om samordning af hovedinsolvensbehandlingen og de sekundære insolvensbehandlinger, målsætningen om at tilvejebringe grænseoverskridende insolvensbehandlinger, der kan afvikles rationelt og effektivt, og hovedinsolvensbehandlingens fortrinsret [29].

67. Dette gælder for alle foranstaltninger i henhold til national lovgivning, f.eks. for afgørelser truffet på grundlag af skønsbeføjelser og for valg mellem flere handlingsalternativer, hvorved der altid skal vælges den foranstaltning, der er bedst egnet til at sikre de mål, der forfølges med hovedinsolvensbehandlingen. Kurators medvirken i den sekundære insolvensbehandling skal ligeledes sikres gennem den nationale lovgivning.

68. Som Kommissionen med rette har fastslået, forpligter forordningen heller ikke generelt til, at der indledes en sekundær insolvensbehandling, men tillader blot dette. Hvorvidt der i det hele taget indledes en sekundær insolvensbehandling, afgøres altså fortsat af den kompetente ret. Når den træffer denne afgørelse, skal den ligeledes tage hensyn til forordningens mål samt til hovedinsolvensbehandlingens virkninger, navnlig med hensyn til, om de kreditorer, der deltog i hovedinsolvensbehandlingen og har givet deres samtykke til en beskyttelsesplan, vil unddrage sig deres forpligtelser i henhold til beskyttelsesplanen, hvis der indledes en sekundær insolvensbehandling.

c) Hovedinsolvensbehandlingens virkninger

69. Derudover skal der også i materiel henseende tages hensyn til virkningerne af den kendelse, som handelsretten i Meaux har afsagt. Artikel 25 fastsætter en anerkendelsesforpligtelse for så vidt angår alle »[r]etsafgørelser, som træffes af […] en ret, […] og som vedrører gennemførelsen og afslutningen af insolvensbehandlingen […]«. En beskyttelsesplan som den, der er vedtaget i Frankrig, er uden tvivl en afgørelse i denne forstand. De foranstaltninger, der er fastsat i denne beskyttelsesplan, skal således tages i betragtning både i processuel og i materiel forstand.

70. Afgørende er i denne forbindelse de virkninger, som den franske lovgivning tillægger beskyttelsesplanen [30]. Som Kommissionen har fremhævet, skal der tages hensyn til dennes afgørelser på materielt plan, eksempelvis med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt beskyttelsesplanen indholdsmæssigt har ændret fordringerne tilhørende de kreditorer, der har indgivet en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, eller om begæringen om indledning af en sekundær insolvensbehandling eventuelt er indgivet af en kreditor, der har deltaget i hovedinsolvensbehandlingen og har givet samtykke til beskyttelsesplanen, og som dermed misbruger sine rettigheder.

71. Det tredje spørgsmål skal derfor besvares således, at forordningens artikel 27 også åbner mulighed for at indlede en sekundær insolvensbehandling, når hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure.

29 — Jf. 23., 2. og 12. betragtning.

30 — Jf. 22. betragtning: »[…] Den automatiske anerkendelse bør således medføre, at de virkninger, der tillægges en insolvensbehandling af lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, udvides til alle de øvrige medlemsstater. […]«

C – *Om det andet præjudicielle spørgsmål*

72. Med det andet præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om forordningens artikel 27, der regulerer indledningen af en sekundær insolvensbehandling, forbyder den ret, der behandler en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, at tage stilling til, om skyldneren er insolvent, eller om denne derimod i visse situationer kan tage stilling til, om skyldneren er insolvent.

73. I visse sprogversioner af forordningen kan artikel 27, første punktum, efter den forelæggende rets opfattelse fortolkes således, at der ved indledningen af en sekundær insolvensbehandling ikke nødvendigvis *skal* tages stilling til, om skyldneren er insolvent (men at en sådan stillingtagen kan finde sted), i andre sprogversioner kan den derimod også læses således, at den kompetente ret ikke *må* tage stilling til spørgsmålet om skyldnerens insolvens.

74. En sammenligning af sprogversionerne viser i mine øjne ikke en sådan forskel. Tværtimod indeholder de sprogversioner, som jeg har sammenlignet [31], et fakultativt element. Kommissionen når frem til samme konklusion med hensyn til de sprogversioner, som den har undersøgt. Modsat den forelæggende rets fremstilling fremgår dette navnlig også af den tyske (»kann […] eröffnen«) og den franske (»permet d'ouvrir«) version. Den finske version, som henset til, at forordningen blev vedtaget på Finlands og Tysklands initiativ, sammen med den tyske version må tillægges særlig vægt [32], indeholder ligeledes entydigt et fakultativt element (»voi […] aloittaa«).

75. Dermed er det dog ikke afklaret, om den ret, der behandler en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, må tage stilling til, om skyldneren er insolvent. Det er nemlig ikke entydigt, hvad »kan« i artikel 27 henviser til. Der kan både menes muligheden for generelt at indlede en sekundær insolvensbehandling og spørgsmålet om stillingtagen til insolvens ved indledningen af den sekundære insolvensbehandling. Derfor skal der tages hensyn til forordningens mål og den konkrete bestemmelses formål [33] for at afklare dens betydning.

76. Formålet med artikel 27 er at overflødiggøre en fornyet stillingtagen til insolvensen ved den ret, der behandler en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, for derigennem at bidrage til en hurtigere bobehandling. I den forbindelse har lovgiver åbenbart lagt til grund, at en fornyet stillingtagen er overflødig, fordi der allerede ved indledningen af hovedinsolvensbehandlingen blev taget stilling til, om skyldneren er insolvent. Den sekundære insolvensbehandling omfatter nødvendigvis skyldnerens aktiver, som denne allerede mistede rådigheden over i hovedinsolvensbehandlingen, hvorfor en fornyet stillingtagen til insolvensen ikke er nødvendig. Henset til den ovenfor nævnte forandring i insolvenslovgivningerne i retning af saneringsprocedurer og de tilsvarende udvidelser af bilag A er dette dog ikke længere altid tilfældet.

77. Forordningens artikel 27 tager endvidere udgangspunkt i, at der, hvis den ret, der behandler en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, tager stilling til insolvensspørgsmålet, er risiko for, at den kompetente ret når frem til en anden bedømmelse, f.eks. fordi insolvensårsagen i hovedinsolvensbehandlingen ikke er kendt, og derfor afviser at indlede en sekundær insolvensbehandling. Forordningen indeholder ingen definition af, hvad insolvens betyder. Denne

31 — Jf. den tyske version »so kann […] eröffnen, ohne dass [...] die Insolvenz des Schuldners geprüft wird«, den franske version »permet d'ouvrir, [...] une procédure secondaire d'insolvabilité sans que l'insolvabilité du débiteur soit examinée«, den engelske version »shall permit [...] the opening of secondary insolvency proceedings without the debtor's insolvency being examined«, den spanske version »permitirá abrir [...] sin que sea examinada en dicho Estado la insolvencia del deudor«, den italieniske version »permette di aprire [...] senza che in questo altro Stato sia esaminata l'insolvenza del debitore«, den græske version »καθιστά δυνατή« samt den finske version »voi [...] aloittaa sekundäärimenettelyn ilman, että velallisen maksukyvyttömyyttä tutkitaan tässä toisessa valtiossa«.

32 — Jf. den anden henvisning i præamblen til forordningen.

33 — Selv om man alene kæder det fakultative element i artikel 27 sammen med spørgsmålet om indledning af den sekundære insolvensbehandling og således opfatter denne bestemmelse som et generelt forbud mod at tage stilling til insolvensspørgsmålet, skal dette forbud fortolkes og anvendes på grundlag af forordningens formål og mål.

afgørelse er, som nævnt ovenfor, ene og alene overladt til medlemsstaterne, og der er store forskelle mellem medlemsstaterne. Artikel 27 har til formål at forhindre eventuelle problemer som følge af disse forskelle. Dette mål kan imidlertid som følge af de formål, der forfølges med saneringsbehandlinger, og disses forløb ikke i fuldt omfang overføres på saneringsbehandlinger.

78. Målet om en hurtig behandling berøres heller ikke nødvendigvis i et tilfælde som det foreliggende. Det skal nemlig blot undgås, at der på ny tages stilling til insolvensen. Hvis den polske ret imidlertid nægtes muligheden for at tage stilling til, om Christianapol er insolvent, inden likvidationen indledes, kan dette medføre, at der indledes en likvidation over for en skyldner, der muligvis i mellemtiden (også ud fra et fransk synspunkt) er blevet solvent igen. Denne virkning er imidlertid ikke forenelig med forordningens mål og ville desuden gribe uforholdsmæssigt ind i medlemsstaternes procesregler, idet der skabes en procedure, som ikke blot kan indledes uden en nationalt kendt insolvensårsag, men uden nogen form for insolvensårsag i det hele taget.

79. En sådan fortolkning af forordningens artikel 27 ville derudover muligvis afholde skyldnere fra at indgive begæring om en saneringsprocedure på et tidligt tidspunkt. De ville nemlig i så fald risikere at blive underkastet en likvidation i en anden medlemsstat uden forudgående stillingtagen til insolvensen, selv om skyldnerens økonomiske situation muligvis har forbedret sig i den mellemliggende periode.

80. Det er derfor, og også henset til mine bemærkninger til det tredje præjudicielle spørgsmål[34], altid nødvendigt, at den ret, der behandler begæringen om indledning af den sekundære insolvensbehandling, tager stilling til insolvensen, når hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure. Hvis hovedinsolvensbehandlingen derimod ikke er en sanerings- eller rekonstruktionprocedure, men en likvidation, kan den ret, der behandler begæringen om indledning af den sekundære insolvensbehandling, ikke *på ny* tage stilling til insolvensen af de ovenfor nævnte grunde.

81. Det andet præjudicielle spørgsmål bør derfor besvares således, at den ret, der behandler begæringen om indledning af den sekundære insolvensbehandling, kan tage stilling til, om skyldneren er insolvent, hvis hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure, som ikke forudsætter, at skyldneren er insolvent.

V – Forslag til afgørelse

82. På baggrund af det ovenstående foreslår jeg Domstolen at besvare de præjudicielle spørgsmål som følger:

»1) Artikel 4, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, litra j), i forordning nr. 1346/2000 skal fortolkes således, at det alene er den nationale lovgivning, der er afgørende for, hvornår »insolvensbehandlingens afslutning« indtræder.

2) Artikel 27 i forordning nr. 1346/2000 skal fortolkes således, at den nationale ret, der behandler en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, kan tage stilling til, om skyldneren er insolvent, når hovedinsolvensbehandlingen er en saneringsprocedure.

3) Fortolkningen af artikel 27 i forordning nr. 1346/2000 åbner også mulighed for at indlede en sekundær insolvensbehandling, når hovedinsolvensbehandlingen, der godkendes automatisk, er en sanerings- eller rekonstruktionsprocedure (som f.eks. den franske sauvegarde-procedure).«

34 — Jf. ovenfor i punkt 56 ff.